

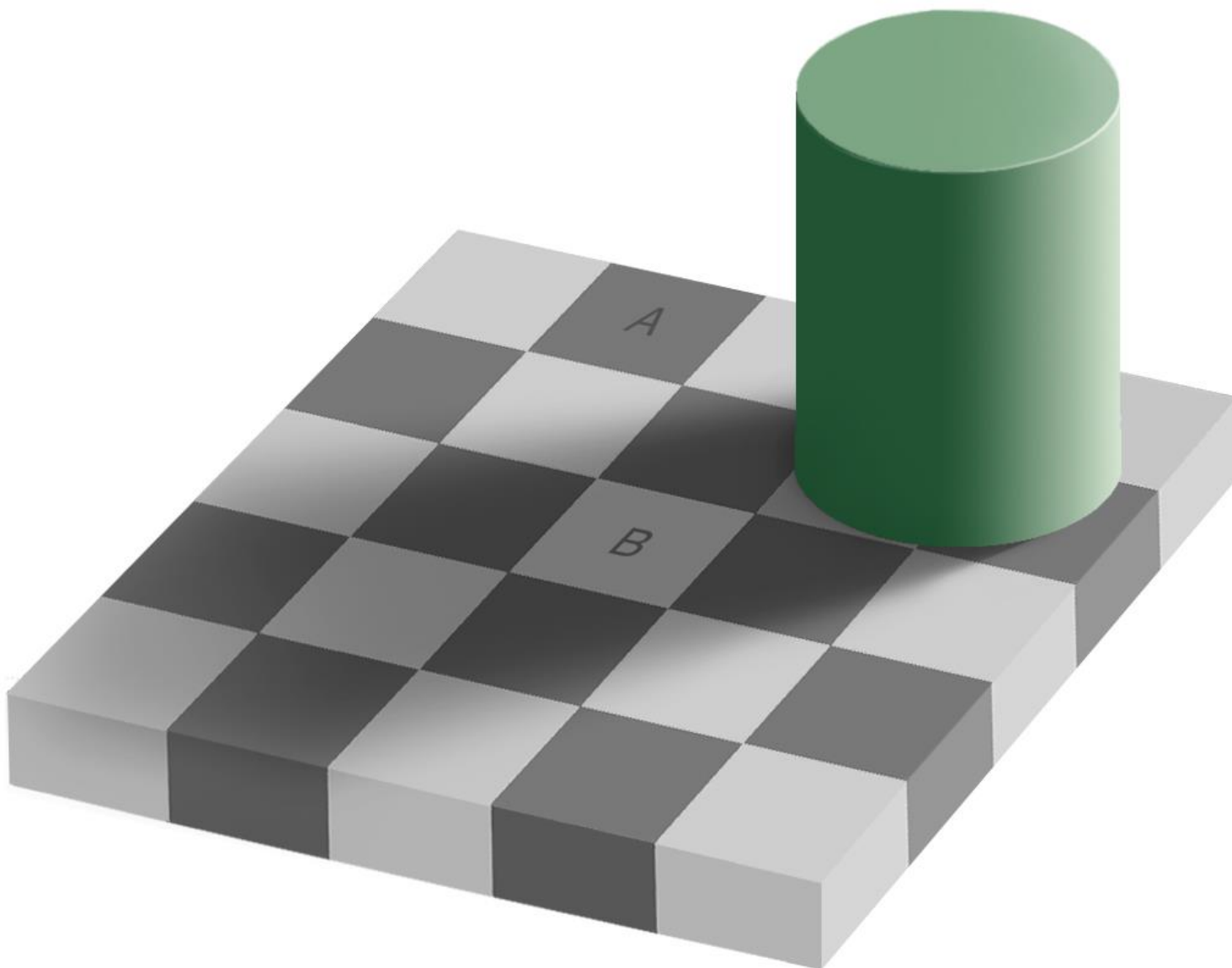
Selecteren zonder vooroordelen

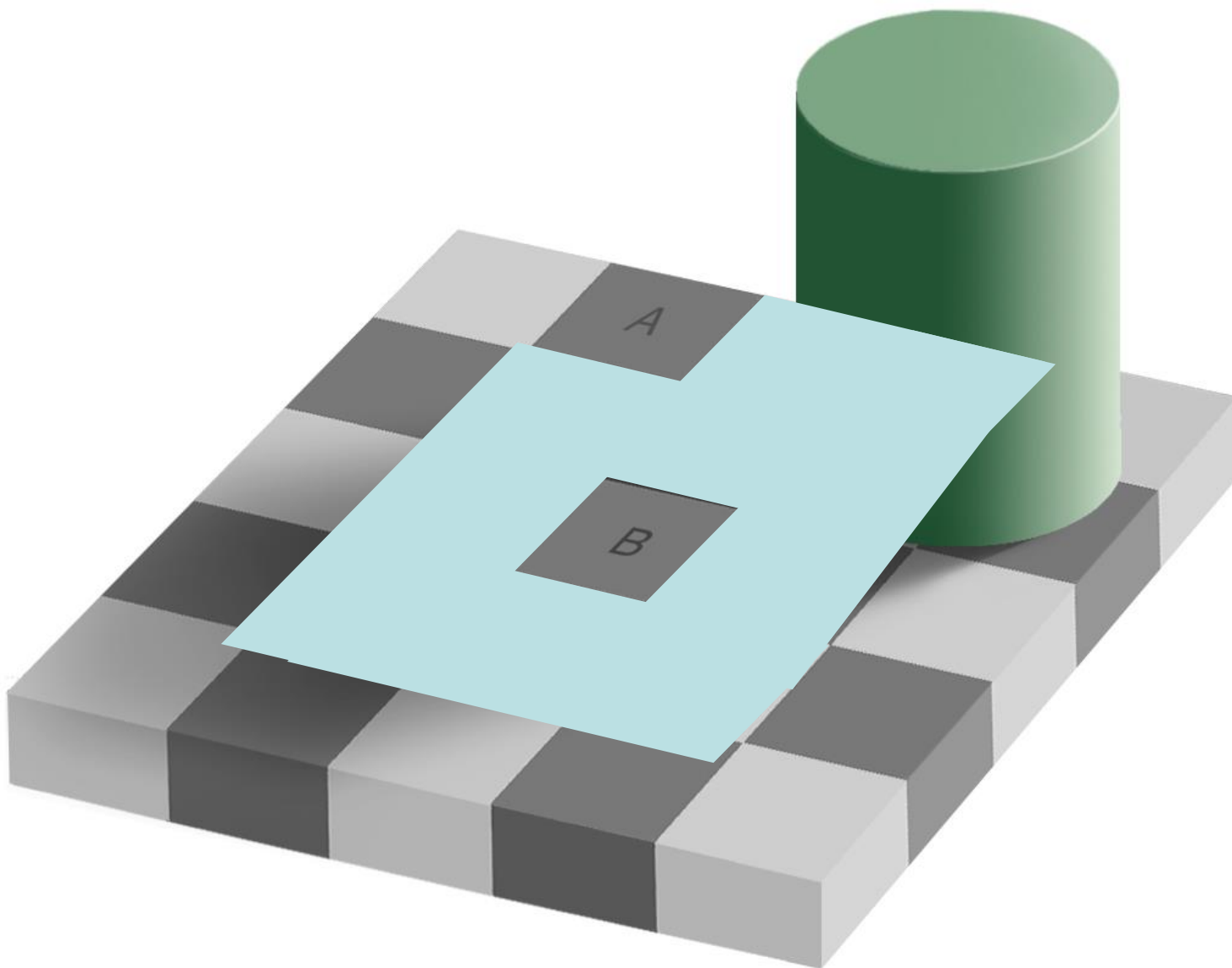
COLLEGE VOOR
DE RECHTEN
VAN DE MENS

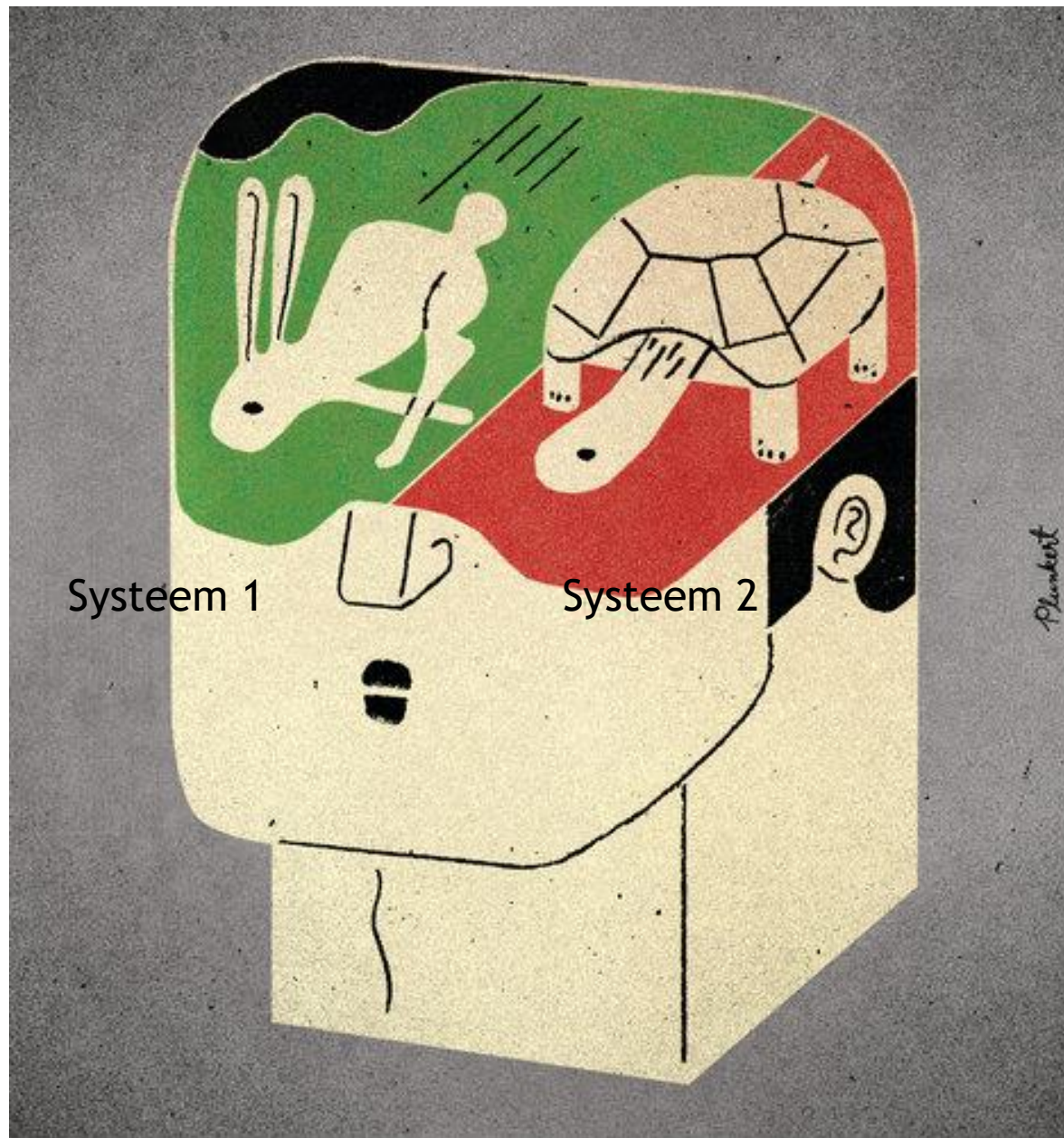
Elsa van de Loo

Onderwerpen

- Wat zijn stereotypen?
- Hoe zit het met onze eigen stereotypen?
- Hoe werkt het activeren van stereotypen?
- In hoeverre kunnen stereotypen worden veranderd of verminderd?

Systeem 1

Systeem 2

Wat zijn stereotypen?

- Veralgemeeniseringsen over groepen waarbij individuele verschillen naar de achtergrond worden gedrukt
- Algemeen menselijke eigenschap die orde in de chaos van indrukken brengt
- Expliciete stereotypering: controleerbaar, bewust geuit, met de intentie en het bewustzijn ervan
- Impliciete stereotypering: weinig of niet controleerbaar, onbewust en niet intentioneel

Voorbeeld expliciete stereotypen

Oordeel 2014-39

- Verzoeker: “(...) Mensen zijn ook bevooroordeeld, denken van.. wat u nu ook denkt ‘hij heeft een baard’ en dan heb je gelijk al geen goede kijk naar iemand. Vindt u dat ook niet een beetje oneerlijk?”
- De klantmanager: “(...) Toevallig dat we het hebben over je uitstraling dat is bij jou gewoon van ja, ‘hé even op mijn qui-vive zijn!’ (...) Maar mensen moeten jou eerst leren kennen voordat ze weten ‘ja die is wel te vertrouwen.’
- Verzoeker: “Maar wat nou als ze dat overal zeggen. Persoon met een baard wordt geassocieerd met terrorisme of extremisme. Wat als alle werkgevers dat beeld hebben dan kom ik toch nooit aan de bak?!”
- De klantmanager: “(...) Nee, is niet jouw fout, maar je kan er wel iets aan doen. (...) Ja, een jaar geleden had je ook geen baard en toen had je wel een baan.”

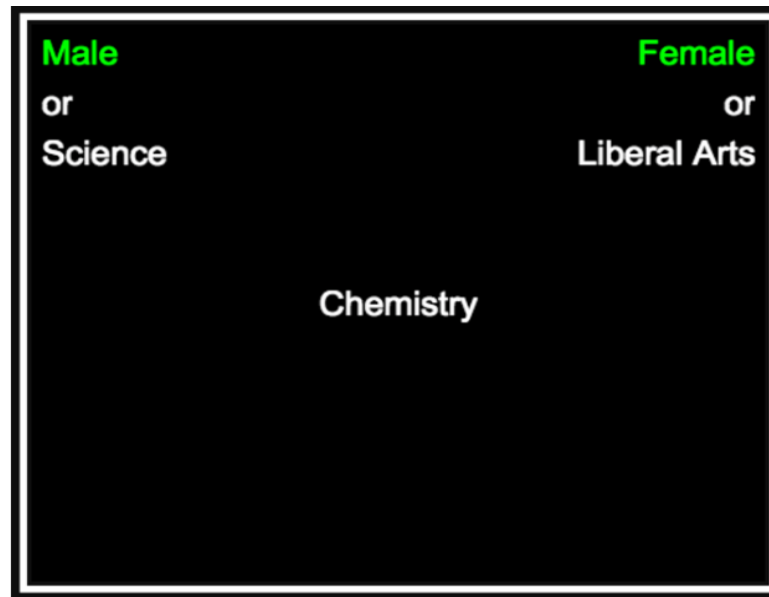
Impliciete stereotypen

- Algemene karakterisering van groepen die mensen onbewust hebben (weinig of niet controleerbaar, onbewust en niet intentioneel)
- Ons brein vult onbekendheden automatisch in op basis van stereotypen en associatie
- Associaties niet altijd waarheidsgetrouw
- Op basis van associaties dichten we ook specifieke eigenschappen aan personen toe

<https://www.youtube.com/watch?v=Bbjo16H8lRc>

Harvard Implicit Association Test (IAT)

- Wat was de uitslag?
- Welke conclusies kunnen we hieruit trekken?

Impliciete stereotypen

- Groepen koppelen aan eigenschappen: meet reactiesnelheid deelnemer
- Is een groep sterk geassocieerd met een bepaalde eigenschap? Dan sneller reactievermogen
- Uitkomsten zijn GEEN weergave van jouw mening!
- Uitkomsten bepaald door o.a. media die leiden tot onbewuste associaties.

Stereotype in de politiek

Waar komen stereotypen vandaan?

- Overlevingsmechanisme/energiebesparing
(Cognitief-functionele benadering)
- Behoefte aan positieve sociale identiteit
(Sociale identiteitstheorie)
- Rolverwachtingen
(Roltheorie)

Hoe werkt het activeren van stereotypen?

- Stereotypen moeten eerst geactiveerd worden
- Hoe sterker de associatie tussen een groep en een kenmerk, hoe groter de kans dat het zien van een groepslid leidt tot activering van dit kenmerk
- Gaat *automatisch* bij waarnemen personen, is moeilijk beheersbaar
- Speelt vooral bij (snel) beoordelen en nog weinig informatie: denk aan werven en selecteren!

Effect van stereotypen

- Personen uit benadeelde groepen worden anders waargenomen én behandeld als gevolg van stereotypen (beoordelaar geeft bijvoorbeeld andere non-verbale reacties, kortere antwoorden)

Homogeniseringseffect

- Wij maken altijd onderscheid tussen IN-group (waar hoor ik bij?) en OUT-group (waar hoor jij bij?):
 - ‘wij-zij’ denken
- Groepscategorisering: verschillen *tussen* groepen overschat, verschillen *binnen* groepen onderschat
- Homogeniseringseffect:
‘wij zijn onderling verschillend en zij zijn allemaal hetzelfde’

Hoe worden stereotypen bevestigd?

Mechanismen:

- Self-fulfilling prophecy
- Stereotype threat
- Onvolledige informatie
- Assimilatie
- Subtypering
- Rol van de media en de politiek

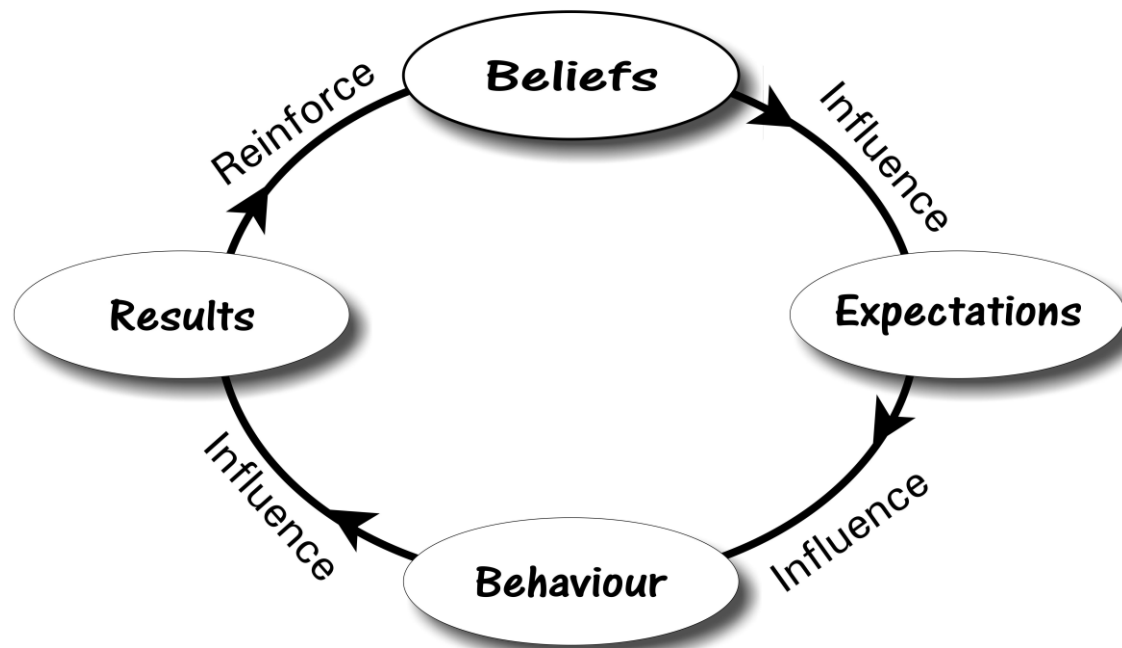

Opdracht: Welk mechanisme is dit?

Voortbestaan & bevestiging van stereotypen: self-fulfilling prophecy

- Self-fulfilling prophecy: we anticiperen op stereotypen over een groep en benaderen iemand daardoor anders, waardoor mensen zich juist gedragen volgens dit stereotype en zo het stereotype bevestigen

Wanneer leidt stereotypering tot discriminatie?

- Discriminatie: daadwerkelijk ongelijk behandelen van een persoon omdat deze persoon tot een bepaalde groep behoort
 - Is vaak gebaseerd op stereotypering
 - *Feitelijk gedrag* zorgt voor uitsluiting van anderen

En nu???

Kun je (de invloed van) stereotypen veranderen of verminderen?

- Lange Termijn:
 - Contact: bij intensieve meerdere face-to-face contacten tussen groepen kunnen algemene stereotypen (onder bepaalde voorwaarden) verminderd worden.
- Korte Termijn:
 - Training gericht op verandering impliciete stereotypen. Echter kort durend effect. Voorbeeld politie USA
- Verandering invloed van stereotypen
 - Beoordeling op objectieve criteria verminderd invloed van stereotypen

Kort samengevat

- We denken allemaal in meer of mindere mate in stereotypen
- Stereotypen werken vooral automatisch
- Gevolg: oncontroleerbaar (impliciet)
- Stereotypen zijn zeer hardnekkig en daardoor moeilijk te veranderen
- Vermindering van effecten is wel haalbaar!

**YOU MUST ACCEPT
SOMETHING BEFORE
YOU CAN CHANGE IT**

EBEN PAGAN

PICTUREQUOTES.COM

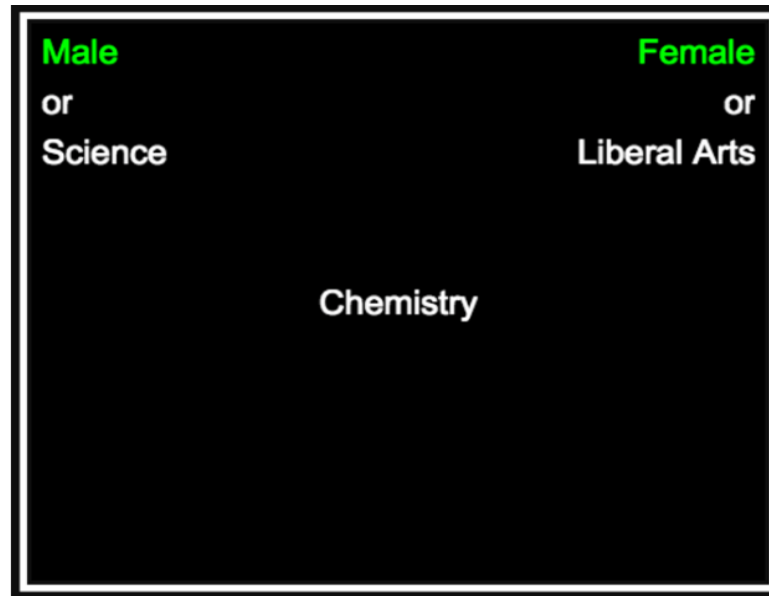

PICTUREQUOTES

Zijn er vragen of opmerkingen?

Harvard Implicit Association Test (IAT)

Links Nederlands

Rechts Buitenlands

Mark
Pieter
Achmed
Emile
Jermaine
Gregorie
Gertjan
Fouad
Peter
Ilias
Jan
Kees
Marouan

Slecht

Goed

Pijnlijk
Horror
Lachen
Vrede
Liefde
Gekwetst
Glorieus
Slecht
Pijn
Vreugde
Gelukkig
Mooi
Naar
Mislukking
Genot
Erg

Nederlands

Goed

Emile
Fijn
Peter
Gruwelijk
Ilias
Vrede
Achmed
Jermaine
Liefde
Jan
Kees
Mislukking
Marouan
Slecht
Erg
Pieter
Pijn
Glorieus
Mark

Buitenlands

Slecht

Nederlands

Slecht

Achmed
Jermaine
Pijn
Verdriet
Peter
Fijn
Gruwelijk
Ilias
Vrede
Achmed
Jermaine
Liefde
Jan
Kees
Mislukking
Slecht
Pieter
Fijn
Glorieus
Mark

Buitenlands

Goed